

**Wdrażanie Interwencji I.13.1 –
LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany
przez Społeczność (RLKS) –
wyjaśnienia wątpliwości**

MAŁE GOSPODARSTWO ROLNE

ROLNIK

MIEJSCE ZAMIESZKANIA

UBEZPIECZENIA

MAŁE GOSPODARSTWO ROLNE / ROLNIK / MIEJSCE ZAMIESZKANIA / UBEZPIECZENIA

- powierzchnia gruntów rolnych **małego gospodarstwa rolnego** jest mniejsza od średniej wielkości powierzchni gruntów rolnych w kraju w 2023 r. (ha fizyczne), a w przypadku województw gdzie średnia jest wyższa, za małe gospodarstwo przyjmuje się, gospodarstwo o powierzchni gruntów rolnych mniejszej niż średnia w tym województwie; dane Prezesa ARiMR za rok 2023;
- grunty rolne na terenie 2 województw - powierzchnię **wszystkich** gruntów rolnych gospodarstwa porównuje się do średniej powierzchni gruntów rolnych województwa, w którym **wnioskodawca posiada miejsce wykonywania działalności w ramach pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych na obszarze wiejskim objętym LSR;**

MAŁE GOSPODARSTWO ROLNE / ROLNIK / MIEJSCE ZAMIESZKANIA / UBEZPIECZENIA

- do wielkości gospodarstwa zalicza się powierzchnię gruntów dzierżawionych;
- w celu **weryfikacji rolnika/udokumentowania posiadania gospodarstwa** należy przedstawić decyzję o przyznaniu płatności bezpośrednich;
- w przypadku nieotrzymywania płatności bezpośrednich decyzje o należnym podatku od gruntów rolnych (z każdej gminy, w której złożona została informacja IR-1 o gruntach) oraz wszystkie umowy dzierżaw gruntów rolnych;

MAŁE GOSPODARSTWO ROLNE / **ROLNIK** / MIEJSCE ZAMIESZKANIA / UBEZPIECZENIA

➤ weryfikacja **małżonka rolnika**:

- odpis skrócony lub zupełny aktu małżeństwa wydawany przez Urząd Stanu Cywilnego;
- decyzja o przyznaniu płatności bezpośrednich dla małego gospodarstwa rolnego, której stroną jest rolnik;

➤ weryfikacja **domownika**:

- zaświadczenie z KRUS o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu wydane na prośbę domownika, które ważne jest na dzień składania wniosku o przyznanie pomocy;
- zaświadczenie z KRUS wydane na prośbę rolnika potwierdzające, że jest on płatnikiem składek za domownika;
- decyzję o przyznaniu płatności bezpośrednich dla małego gospodarstwa rolnego, której stroną jest rolnik będący płatnikiem składek ubezpieczenia domownika;

- ✓ **dokumenty powinny być aktualne na dzień składania wniosku o przyznanie pomocy, a warunki przyznania pomocy, które potwierdzają powinny być spełniane co najmniej do dnia przyznania pomocy;**

MAŁE GOSPODARSTWO ROLNE / ROLNIK / MIEJSCE ZAMIESZKANIA / UBEZPIECZENIA

Weryfikacja miejsca zamieszkania:

➤ osoba fizyczna:

- wydane przez organ gminy zaświadczenie z właściwej ewidencji ludności o miejscu zameldowania na pobyt stały lub czasowy wydane nie wcześniej niż 3 miesiące przed dniem złożenia wniosku;

➤ osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą:

- wydruk z CEIDG;

➤ osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną:

- wydruk z CEIDG oraz wypis z Krajowego Rejestru Sądowego (KRS);

MAŁE GOSPODARSTWO ROLNE / ROLNIK / MIEJSCE ZAMIESZKANIA / **UBEZPIECZENIA**

- w przypadku rolnika albo małżonka rolnika **nie jest wymagane** ubezpieczenie w KRUS;
- nie przewiduje się dodatkowych wymogów dotyczących obowiązkowego przejścia z ubezpieczenia w KRUS na ZUS;
- wytyczne szczegółowe, **nie wprowadzają** żadnych dodatkowych warunków w zakresie ubezpieczeń w stosunku do powszechnie obowiązujących przepisów;
- osoba ubezpieczona w KRUS, która podejmie pozarolniczą działalność gospodarczą, może nadal opłacać składki w KRUS, ale pod pewnymi warunkami wynikającymi z przepisów dotyczących KRUS;
- Szczegółowe informacje dostępne są na stronie internetowej KRUS pod linkiem: <https://www.gov.pl/web/krus/zasady-podlegania-ubezpieczeniu-spoecznemu-rolnikow-w-przypadku-jednoczesnego-prowadzenia-dzialalnosci-rolniczej-i-pozarolniczej-dzialalnosci-gospodarczej>

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

ZAKRESY Z ZWIĄZANE Z ROZWOJEM POZAROLNICZYCH FUNKCJI GOSPODARSTW

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ / ZAKRESY Z ZWIĄZANE Z ROZWOJEM POZAROLNICZYCH FUNKCJI GOSPODARSTW

- zakresy wsparcia zostały określone w wytycznych szczegółowych i jest ich **17**;
- pomoc na start DG oraz rozwój DG przyznaje się w **różnych formach i wysokościach**;
- **nie ma możliwości przeprowadzenia jednego naboru wniosków łączącego różne zakresy wsparcia**;
- w przypadku beneficjentów innych niż JSFP realizujących operacje nieinwestycyjne lub obejmujące inwestycje nieprodukcyjne poziom dofinansowania wynosi do 100 % kosztów kwalifikowalnych;
- przepisy prawa pozwalają jednak organizacjom pozarządowym na prowadzenie działalności gospodarczej, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych;
- fundacja w zakresie poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej może otrzymać pomoc o poziomie dofinansowania do 100% kosztów kwalifikowalnych, bez względu na to, że prowadzi działalność gospodarczą;

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ / ZAKRESY Z ZWIĄZANE Z ROZWOJEM POZAROLNICZYCH FUNKCJI GOSPODARSTW

- obecnie wytyczne szczegółowe **nie zakładają weryfikacji** faktu dotychczasowej działalności wnioskodawcy w zakresach start GA, ZE, GO;
- **rozważamy rozpoczęcie prac nad zmianą wytycznych szczegółowych** – wnioskodawca zostanie zweryfikowany pod względem wpisu do CEIDG – jeśli będzie figurował w CEIDG, nie otrzyma pomocy w zakresach START, może jedynie ubiegać się o przyznanie pomocy w zakresach ROZWOJU;
- wnioskowanie o przyznanie pomocy w zakresach START jest niezgodne z celem w przypadku wnioskodawcy, który wykonywał lub wykonuje działalność we wspomnianych zakresach;
- warunek w zakresie start DG: wnioskodawca w okresie roku poprzedzającego dzień złożenia WOPP nie wykonywał i nie wykonuje działalności gospodarczej;
- zawieszenie działalności oznacza przerwę z prowadzeniu działalności, a nie jej zakończenie;

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ / ZAKRESY Z ZWIĄZANE Z ROZWOJEM POZAROLNICZYCH FUNKCJI GOSPODARSTW

- w zakresach start DG, start GA, start ZE płatność następuje w **formie ryczałtowej**;
- kwota pomocy w formie płatności ryczałtowej ustalana jest na podstawie **projektu budżetu operacji**;
- projekt budżetu operacji to szczegółowy plan finansowy, który określa wszystkie planowane przychody i wydatki związane z realizacją konkretnej operacji;
- jego zadaniem jest pokazanie jak beneficjent zamierza **efektywnie wykorzystać przyznane środki** oraz zapewnić, że wszystkie koszty związane z realizacją operacji zostały dokładnie oszacowane i zaplanowane;
- **płatność ryczałtowa stanowi określony procent całkowitych kosztów kwalifikowalnych operacji, a jej wysokość jest obliczana proporcjonalnie do ustalonego poziomu intensywności pomocy, która zostanie wypłacona po zrealizowaniu operacji**;

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ / ZAKRESY Z ZWIĄZANE Z ROZWOJEM POZAROLNICZYCH FUNKCJI GOSPODARSTW

- nie ma ograniczenia do możliwości ponoszenia tylko kosztów inwestycyjnych w zakresie start DG;
- pomoc na start DG może być wykorzystana zgodnie z projektem budżetu operacji wyłączając koszty niekwalifikowalne;
- w wytycznych podstawowych znajduje się katalog kosztów niekwalifikowalnych;

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ / ZAKRESY Z ZWIĄZANE Z ROZWOJEM POZAROLNICZYCH FUNKCJI GOSPODARSTW

W zakresach dotyczących rozwoju przedsiębiorczości, rozwoju pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych oraz rozwoju współpracy (KŁŻ):

- beneficjent ma obowiązek przedstawić, że zaplanował działania promujące swoje usługi lub produkty oraz opisać w jaki sposób planuje to zrealizować;
- beneficjent ma obowiązek wykazać, że realizuje plany, promując swoje usługi lub produkty, na bieżąco aktualizując ich zakres bądź asortyment, czyli informuje o wszelkich zmianach w asortymencie, nowych usługach, zmianach w dostępnych produktach lub usługach - **nie wystarczy taką informację przedstawić tylko raz w roku;**
- beneficjent może wykorzystać do tego takie narzędzia jak ogólnodostępne środki przekazu np. ulotki, strony internetowe czy media społecznościowe (np. Facebook);

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ / ZAKRESY Z ZWIĄZANE Z ROZWOJEM POZAROLNICZYCH FUNKCJI GOSPODARSTW

GOSPODARSTWO AGROTURYSTYCZNE

- jest to rodzaj turystyki wiejskiej;
- „kwatery agroturystyczna” - rodzaj obiektu zakwaterowania turystycznego, który stanowią pokoje i domy mieszkalne oraz przystosowane budynki gospodarcze w gospodarstwach wiejskich, będące własnością rolników, wynajmowane turystom na noclegi za opłatą;
- działalność agroturystyczna jest wyłączona spod reżimu ustawy – Prawo przedsiębiorców, a co za tym idzie nie wymaga zgłoszenia do CEIDG;
- wymaga zgłoszenia obiektów noclegowych do ewidencji prowadzonej przez gminę i spełnienia wymagań technicznych, sanitarnych i przeciwpożarowych;

OPERACJE WŁASNE LGD

- dla operacji własnych LGD **obowiązują te same warunki przyznawania pomocy i kryteria wyboru operacji** co dla innych operacji w danym naborze;
- aby LGD otrzymała pomoc w ramach operacji własnej **musi wykazać, że operacja nie realizuje zadań LGD w ramach komponentu Zarządzanie LSR**, w szczególności w zakresie zadań związanych z informowaniem o LSR i animacją;

OPERACJE REALIZOWANE W PARTNERSTWIE

OPERACJE REALIZOWANE W PARTNERSTWIE

- LGD zobowiązuje się do realizacji LSR zgodnie z m.in. wytycznymi szczegółowymi, w których m.in. **zakres rozwój DG wyłączono z możliwości realizacji przez operacje w partnerstwie;**
- gdy LGD w swojej LSR zapisała, że np. zakres dot. rozwoju DG będzie realizowany poprzez operacje w partnerstwie – **proponujemy aktualizację LSR;**
- w ramach **jednej operacji** realizowanej w partnerstwie musi być **co najmniej dwóch partnerów**, w tym jeden wiodący, którego zadaniem jest złożenie **jednego, wspólnego WOPP;**
- limit na operację w zależności od zakresu – **do 350 tys. zł lub do 500 tys. zł bez względu na liczbę partnerów;**
- w umowie partnerstwa powinny zostać zawarte informacje **w ilu transzach partner wiodący przekazuje otrzymaną pomoc pozostałym partnerom;**
- zaliczka jest wypłacana partnerowi wiodącemu, który przekazuje otrzymaną pomoc pozostałym partnerom w wysokości **wynikającej z postanowień umowy partnerstwa;**

PROJEKTY GRANTOWE

- najważniejsze zagadnienia

PROJEKTY GRANTOWE – INFORMACJE OGÓLNE

- **przedsiębiorca** wpisany do CEIDG **może być grantobiorcą**;
- **każdy grantobiorca powinien posiadać numer EP** podczas zawarcia umowy o powierzenie grantu;
- to **LGD wskazuje w WOPP** na projekt grantowy **rodzaje grantobiorców** odpowiednich do zadań objętych projektem grantowym;
- każde z tych zadań powinno mieć **oszacowane koszty realizacji**, które polegają na badaniu rynku, tak jak to jest robione przy każdej operacji finansowanej na podstawie planu budżetu;

PROJEKTY GRANTOWE – MINIMALNA WARTOŚĆ GRANTU

- wytyczne szczegółowe w zakresie przygotowania i realizacji projektów grantowych są **skierowane do LGD** jako podmiotu właściwego w zakresie m.in. ustalania **minimalnej lub maksymalnej kwoty grantu**;
- kwoty pomocy na projekt grantowy kształtują się w przedziałach **50 tys. zł – 500 tys. zł** lub **20 tys. zł – 500 tys. zł** w zakresie koncepcji Smart Villages (SV);
- **kwota pojedynczego grantu** jest określona tylko dla **koncepcji SV** i wynosi **4 tys. zł**;
- w pozostałych zakresach wsparcia, kwoty grantów **wynikają z kalkulacji kosztów** zadań objętych projektem grantowym;
- projekt grantowy musi zakładać wykonanie **co najmniej 2 zadań**, a przypadku projektu grantowego w zakresie **przygotowania koncepcji SV – 5 zadań**;

- zgodnie z umową ramową ZW zatwierdza procedury wyboru i oceny grantobiorców (wraz z kryteriami ich wyboru);
- w wytycznych szczegółowych w zakresie przygotowania i realizacji projektów grantowych, znajdują się informacje co powinno być zawarte w formularzu wniosku o powierzeniu grantów;
- WOPP na projekty grantowe (PG) powinien zawierać m.in. wskazanie zadań wraz z określeniem kosztu, zakresów wsparcia, wymagań co do sposobu realizacji zadań i rozliczenia grantów opisane na tyle szczegółowo, aby SW mógł ocenić zasadność i racjonalność kosztu przedstawionych zadań;
- WOPP będzie w systemie informatycznym i nie jest niezbędny do opracowania wzoru formularza wniosku o powierzenie grantu;

RÓŻNE INNE

- zakup instrumentów muzycznych lub strojów ludowych będzie operacją inwestycyjną nieprodukcyjną;
- na taką inwestycję beneficjent inny niż JSFP będzie mógł otrzymać 100% dofinansowania;
- weryfikacja czy wnioskodawcy została przyznana pomoc w ramach poddziałania 6.2, 6.4, 4.2. lub w ramach 19.2 w innym LGD będzie odbywać się na podstawie złożonego WOPP - w sekcji oświadczeń wniosku znajdzie się odpowiednie pole (check box) do zaznaczenia przez wnioskodawcę, potwierdzające uzyskanie lub brak uzyskania takiej pomocy. Zaznaczenie tego pola będzie podlegało dalszej weryfikacji przez SW, który będzie mieć dostęp do takich danych;

- w zakresie poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności jest mowa o obiektach infrastruktury, które mają być **ogólnodostępne** – mogą być to np. inwestycje polegające na wyposażeniu istniejącego już obiektu infrastruktury (np. świetlicy, przedszkola, boiska) lub inwestycje w obiekty infrastruktury ogólnodostępnej takie jak np. ławki, piaskownice, huśtawki, drabinki, śmietniki;
- rekomenduje się zastosowanie dwóch kryteriów wyboru operacji, które dotyczą każdego naboru oddzielnie, czyli dla każdego zakresu - dwa kryteria wyboru operacji;
- **rok wstecz** liczymy zgodnie z kodeksem cywilnym - termin oznaczony w tygodniach, miesiącach lub latach kończy się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było - w ostatnim dniu tego miesiąca;

RÓŻNE INNE – OBYWATELE UE/ PEŁNOLETNOŚĆ

- rozważamy rozpoczęcie prac nad zmianą wytycznych szczegółowych, które mogą dotyczyć zawężenia grupy osób uprawnionych do otrzymania wsparcia ze środków EFRROW, **do obywateli krajów będących członkami UE;**
- **osoby niepełnoletnie nie mogą samodzielnie podejmować** niektórych decyzji prawnych takich jak **podpisywanie umów czy wnioskowanie o dotacje**, chyba że działają przez swoich **przedstawicieli ustawowych** (np. rodziców lub opiekunów prawnych);
- **osoba niepełnoletnia, która zawarła związek małżeński, uzyskuje pełną zdolność do czynności prawnych**, co oznacza, że może samodzielnie dokonywać czynności prawnych, takich jak ubieganie się o pomoc finansową, podpisywanie umów;

RÓŻNE INNE – MIEJSCA PRACY

- **nie ma wymogu tworzenia miejsc pracy;**
- jednak jest wskaźnik „R.37 wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR”;
- LGD w naborze wniosków może zastosować kryteria wyboru operacji o charakterze rankingującym np. zapewniających tworzenie nowych miejsc pracy oraz zatrudnienie na nich pracowników;
- wnioskodawca **może złożyć taką deklarację** w celu uzyskania dodatkowych punktów za spełnienie kryteriów;
- jeśli wnioskodawca w WOPP złoży taką deklarację będzie zobowiązany do jej spełnienia;

RÓŻNE INNE – PYTANIE O JSFP

Czy w przypadku operacji realizowanej przez jednostki sektora finansów publicznych (JSFP) z budżetu LSR „schodzi” 75% czy 100%?

- na środki finansowe przeznaczone na wdrażanie LSR składają się środki EFRROW – 55% oraz środki współfinansowania krajowego – 45%;
- w przypadku JSFP źródłem środków współfinansowania krajowego jest zarówno budżet państwa (20%) jak i wkład własny JSFP (25%);
- wydatki na operacje realizowane przez JSFP obejmują sumę kwot pomocy w proporcji – 75% (55% EFRROW + 20% budżet państwa) do 25% (wkład własny beneficjenta) kosztów kwalifikowalnych operacji.
- **To oznacza, że z budżetu LSR schodzi 100% środków.**

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ